

TOPLUMSAL DİYALOĞUN GELİŞTİRİLMESİNDE SOSYAL MEDYANIN ROLÜ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME: #UNITECYPRUSNOW# ÖRNEĞİ

Pınar Çağlayan,¹ Uşak Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmada, uzun soluklu bir uluslararası sorun haline dönüşmüş olan Kıbrıs sorununun “Kıbrıslılık” kimliğini benimseyen Kıbrıslı Türkler ve Kıbrıslı Rumlar tarafından sosyal medya aracılığı ile nasıl ele alındığı değerlendirilerek, sosyal medyanın toplumlararası diyalogun geliştirilmesinde ve ortak bir siyasi dilin benimsenmesinde nasıl bir rolünün olduğunun belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, “Unite Cyprus Now” isimli bir sivil toplum hareketi tarafından Haziran 2017’de açılan #unitecyprusnow# başlıklı twitter hesabı içerik analizi yöntemi ile incelenerek analiz neticesinde elde edilen bulgular ile hangi alanlarda iki toplum arasında ortak bir dil geliştirilebildiği veya geliştirilemediği ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre, iki toplum arasında “Kıbrıslılık” kimliği temelinde ortak bir dil geliştirilebilmiş olmakla birlikte toplumlararası diyaloga etki düzeyinin zaman içerisinde azaldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kıbrıs sorunu, Sosyal medya, Toplumsal hareketler, Sivil toplum

Giriş

Uzun yıllar boyunca gerek Türkiye’nin, gerekse dünyanın gündemini meşgul eden Kıbrıs meselesinin çözümüne özellikle toplumlararası bölünmenin mekânsal olarak da gerçekleştiği 1974 yılından itibaren toplumlararası diyalog yöntemi ile de katkı sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu noktada, diyalog yanlısı Kıbrıslı Türkler ve Kıbrıslı Rumlar tarafından toplumların bölünmesine neden olduğu düşünülen milliyetçi bakış açılarının karşısına “Kıbrıslılık” kavramı çıkarılmıştır. “Kıbrıslılık” kavramı özünde “Kıbrıslı” kimliği üzerinden Kıbrıs’taki Rumların ve Türklerin ortak kültür, yaşam ve değerlerinin geliştirilmesini içermektedir. Ortak acıların paylaşılmasına da odaklanılan bu kimlikten hareketle iki toplumlu bir siyasi dil ortaya konularak güven artırıcı önlemlerin sivil toplum ayağının başarı kazanması ve nihayetinde çözüme ulaşılması hedeflenmektedir. Böylece, bu kimliğin taşıyıcıları olarak iki toplumlu sivil toplum örgütleri ortaya çıkmış ve toplumlararası diyalogun geliştirilmesi sürecinde önemli bir rol üstlenmişlerdir. Kıbrıs’taki iki toplumlu ve barış yanlısı sivil toplum hareketlerinin 1974 yılından 2003 yılında sınır kapılarının açılmasına kadar, Yeşil Hat’taki Ledra Otel buluşmaları dışında, fiziksel bir ortamda bir araya gelmeleri oldukça güç olmuştur. Ancak 2000’li yıllar hem sınır kapılarının açılması, hem de dijital platformların bütün dünyada olduğu kadar

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Uşak Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü

Kıbrıs'ta da yeni bir buluşma alanı yaratması ile söz konusu sivil toplum hareketlerinin faaliyetlerine ivme kazandırmıştır. Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği tarafından da desteklenen bu örgütlerin dışında ise son yıllarda sadece birer dijital aktivizm örneği olarak ortaya çıkan sivil toplum hareketleri sosyal medyanın aktif kullanımı sayesinde fiziksel sınırları aşarak toplumlararası iletişimi artırmayı başarmışlardır.

Bu çalışmada, Kıbrıs sorununun “Kıbrıslılık” kimliğini benimseyen Kıbrıslı Türkler ve Kıbrıslı Rumlar tarafından sosyal medya aracılığı ile nasıl ele alındığı değerlendirilerek, sosyal medyanın toplumlararası diyalogun geliştirilmesinde ve ortak bir siyasi dilin benimsenmesinde nasıl bir rolünün olduğunun belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu çerçevede, Kıbrıs'ta dijital bir hareket olarak ortaya çıkan, iki toplumlu bir sivil toplum hareketi olarak hatırı sayılır bir takipçi sayısına ulaşan ve sosyal medyanın toplumlararası diyalogun geliştirilmesindeki rolü üzerine önemli bir örneği olduğu düşünülen (Adamides, 2020: 153-155) “UniteCyprusNow” hareketinin twitter hesabı incelenmiştir. Hesapta yer alan ve belli dönemlerde hesap sahibi tarafından atılan tweetler içerik analizi yöntemi ile incelenmiş ve elde edilen bulgular dönemsel olarak karşılaştırılarak, hareketin sosyal medya hesabını aktif kullanıp kullanmadığı, faaliyetlerinin etkinliğinin zaman içerisinde nasıl bir seyir izlediği, Kıbrıslılık kimliği üzerinden ortak bir dil geliştirip geliştiremediği ve nihayetinde toplumlararası diyaloga katkısının olup olmadığı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışmada öncelikle sosyal medya kullanımı ve sivil toplum arasındaki ilişkiye değinilecek, daha sonra Kıbrıs'taki Kıbrıslılık kimliği ve iki toplumlu sivil toplum hareketlerinin tarihsel gelişimlerinden söz edilerek “UniteCyprusNow” hareketinin nasıl ortaya çıktığı ve neyi amaçladığı anlatılacaktır. Son olarak, araştırmanın bulguları ortaya konulacak ve çalışmanın amacı doğrultusunda analiz edilecektir.

Arkaplan

Sosyal Medya ve Sivil Toplum

Sosyal medya, kullanıcılarını mekânsal bağımlılıktan kurtararak bilgi alışverişi yapmalarını sağlayan ve bu sayede etkileşim içerisinde olmalarına olanak tanıyan bir kavram olmanın yanı sıra, görsel ve işitsel malzemeler ile de verilmek istenen mesajların etkisini artıran dijital araçların ortak adıdır (Onat, 2010: 105-106). Sosyal medyayı diğer kitlesel medya araçlarından ayıran en önemli özellik, dünyanın neresinde olursa olsun bireylerarası etkileşimi en üst

noktaya taşınmasıdır. Sosyal medya, hem kişilere kendi kişisel alanlarını yaratmalarını hem de bu alanları çok sayıda kişi ile aynı anda ve platformda paylaşma imkanını sağlamakta, ayrıca diğer insanların paylaştığı içerikleri de yorumlama fırsatı vermektedir (Saatçioğlu, 2017: 159).

Sosyal medyanın Jürgen Habermas'ın bireylerin eşit yurttaşlar olarak politik birer özneye dönüşmesini sağlayan “kamusal alan” kavramının 21. yy'daki tezahürü olduğunu savunanlar, dijital platforma aynı zamanda siyasal bir anlam da yüklemektedirler. Buna göre, kendini özgürce ifade etme imkânı bulan bireyler, diğer bireyler ile ortak bir politik dile ulaşabilmekte ve bu sayede yeni bir politik özne yaratabilmektedirler (Bozkanat, 2020: 149).² Sosyal medyaya atfedilen “yeni bir kamusal alan” yaratmadaki rolü büyük bir potansiyel olarak görülmüş ve bu potansiyel özel sektör başta olmak üzere, sivil toplum örgütleri, yerel yönetimler ve nihayetinde kamu kurum ve kuruluşlarının da dikkatini çekmiştir (Sobacı ve Köseoğlu, 2016: 105). “Kamusal alan”ın en önemli aktörlerinden biri olarak görülen sivil toplum örgütlerinin (STK) sosyal medya kullanımında ise hedef kitleye ulaşma açısından daha istekli oldukları görülmektedir. Özellikle finansal kaynak konusunda diğer aktörlere göre daha dezavantajlı konumda olan STK'lar, mesajlarını destekçilerine iletme, faaliyetlerini duyurmak ve hedef kitleyi harekete geçirmek konusunda sosyal medyayı aktif bir şekilde kullanma yoluna gitmişlerdir (Onat, 2010: 108). Bu noktada sivil toplumun ne olduğu ve hangi kurum ya da aktörlerin sivil toplum kuruluşları olarak görüldüğünden bahsetmek yerinde olacaktır.

“Sivil toplum” kavramının zaman içerisinde tanımlarının çeşitlendiği ve tek bir tanıma sahip olmadığı görülmektedir.³ Bazı ülkelerde bu terim sivil toplum kuruluşları ile aynı anlama gelmekte, bazı ülkelerde bu kavramın sadece sivil toplum örgütlerini değil, sendikaları ve siyasi partileri de içerdiği görülmekte, bazı ülkelerde ise örgütlü olsun ya da olmasın her türlü sivil katılım biçimi bu kavrama dahil edilmektedir (Vasilara ve Piaton, 2007: 108).

Bu noktada, sivil toplum dendiğinde ilk akla gelen örgütün sivil toplum kuruluşları olduğu aşikardır. Herhangi bir kamu kuruluşu ve yerel yönetim veya meslek örgütü olmayan ancak toplumsal alanda faaliyet gösteren her örgüt sivil toplum kuruluşu olarak görülse de, bir sivil toplum kuruluşunun en öne çıkan özellikleri, kar amacı olmaması, gönüllülük temelinde

² “Demokratikleşme ve özgürlükler alanı olarak düşünülen ve tüm dünyada geniş kitleler tarafından kullanılan sosyal medyanın kamusal alan yaratıp yaratmayacağı birçok açıdan tartışılmaktadır. Liberal medya kuramcıları internetin ve sosyal medyanın kamusal alan yaratabileceği konusunda umutluyken, eleştirel kuramcılar ise, interneti dolayısıyla sosyal medyayı tekelci güçlerin yayılmasını sağlayan bir başka güç olarak nitelendirmektedir” (Topbaş ve Doğan: 2016:124-148).

³ Sivil toplum kavramının tarihsel süreç içerisindeki etimolojik gelişimi için bkz. (Engiz, 2013)

çalışması, toplumsal yararı esas alması ve toplumu belli bir konuda bilgilendirme ve harekete geçirme misyonuna sahip olması olarak sıralanabilir (Akbiyık ve Öztürk, 2010:1009). Sivil toplum kuruluşlarının bu özellikleri toplum ile devlet arasında bir aracı olarak görülmelerini sağlarken, daha ziyade devlet politikalarına karşı toplumun sesi olarak görülmeleri, onları “kamusal alanın” en önemli taşıyıcıları haline getirmektedir.

Sivil toplum kuruluşlarının, devlet ve toplum arasındaki aracı olma rolü bu kuruluşların toplumsal hedefler belirlemelerine ve bu hedefleri gerçekleştirebilmek amacı ile kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektördeki şirketlerin politikalarını etkilemeye çalışmalarını da beraberinde getirmektedir. Bu etkiyi yaratabilmenin en önemli koşulu ise toplumu harekete geçirebilme gücüne sahip olmaktır (Onat; 2010: 106). Bu kapsamda, hem toplumu belirlenen hedefler doğrultusunda harekete geçirebilme hem de harekete geçen kitleler ile birlikte kamu politikalarını etkileyebilme misyonu, sivil toplum kuruluşlarının toplumsal etkileşimin ortaya konmasındaki en etkin modern medya aracı olan sosyal medya kullanımına önem vermelerine yol açmaktadır. Tüm bunların dışında, sosyal medyanın ciddi bir finansal kaynak gerektirmeyen kullanımı, çoğunlukla fon sıkıntısı yaşayan sivil toplum kuruluşları açısından diğer medya araçlarına göre daha fazla tercih edilmesinin bir başka nedeni olarak da görülmektedir (Cılızoğlu ve Çetinkaya: 260). Techreport’un 2018 verilerine göre, çeşitli ülkelerdeki sivil toplum kuruluşlarının %95 gibi büyük bir kısmı sosyal medyanın kamuoyunda farkındalık artırma konusunda oldukça etkili olduğunu düşünmekte ve %93’ü bir Facebook sayfası kullanmaktadır. Her dört sivil toplum kuruluşundan biri her gün sosyal medyada paylaşım yaptığını belirtmekte, yaklaşık 5’te biri de gün aşırı ya da haftada bir paylaşım yaptığını ifade etmektedir (Bozkanat, 2020: 153).

Sosyal medyanın örgütlü bir toplumsal hareketin iletişimini sağlama ve örgütlenme düzeyini güçlendirme işlevi ise sadece sivil toplum kuruluşlarına değil, aynı zamanda belli bir kurumsal kimliği olmamakla birlikte, sosyal platformlarda örgütlenerek harekete geçen sivil toplum hareketlerine de önemli bir mecra açtığı görülmektedir (Babacan, 2014: 135-139). Bu kapsamda, Moldova’daki Twitter devrimi (2010), İran Yeşil Devrimi (2009), Arap Baharı (2010), Londra isyanları (2011), We Are 99%/Occupy Wall Street (2011), İnternetime Dokunma, Küresel Ekran Karartma eylemi, Gezi Parkı (2013) vb. birçok toplumsal hareket sosyal medyada örgütlenen ve belli bir süre siyasal alanı etkileyen kurumsal bağları olmayan hareketler olarak örneklendirilebilir (Türk, 2013; Onat, 2010: 104). Son yıllarda sadece sosyal medya üzerinden örgütlenen ve kurumsal bağlardan ziyade ortak bir amaç etrafında siyasal ve

sosyal etki yaratmayı amaçlayan bu tarz toplumsal hareketlerin özel bir adlandırmaya tabi tutulduğu görülmektedir. Bu bağlamda söz konusu hareketler, “dijital eylemcilik” veya “dijital aktivizm” gibi isimlerle anılmaktadır.

Dijital eylemcilik ya da dijital aktivizm, kişilerin birçok toplumsal, kültürel veya siyasi soruna ilişkin olarak ortaklaşan duygu ve düşüncelerini dijital bir platformun kullanımı yolu ile eyleme dönüştürmeleri olarak tanımlanmaktadır (Saatçioğlu, 2017: 161-162). Bu eylem türünde, öncelikle eylemi gerçekleştirmek için ortak bir amaç etrafında birleşmek (bazen kendi sosyal medya platformunu kurmak), bu amacı kitlelere yaymaya çalışmak, bilgi akışını kesmemek, eylemin gerçekleşmesi sırasında ve sonrasında ise eylemin görsel malzemelerini toplamak ve bir sonraki eylem için bu malzemeleri kullanmak gibi faaliyetler bulunmaktadır. Örneğin, sosyal medyada örgütlenmiş bir protesto eyleminin sosyal medya platformlarına yüklenmesi (youtube, twitter, facebook veya blog kanalları) hem eyleme katılımı artırmakta hem de kamuoyunda farkındalık yaratmaktadır (Gençer, 2015: 508).

Gerek sivil toplum kuruluşları gerekse sivil toplum hareketlerinin amaç ve hedefleri etrafında toplamaya çalıştıkları hedef kitleye ulaşma, kamuoyunda farkındalık yaratma ve hedeflenen politikaların gerçekleştirilmesi için devlet üzerinde bir baskı unsuru olma işlevleri açısından son derece elverişli bir ortam sağlayan sosyal medya, böylelikle hem dijital aktivizm gibi bir hareket alanının ortaya çıkmasını sağlamış hem de bireyler ve toplumlararası etkileşimi artırma özelliği ile bilhassa toplumlararası diyalog eksikliğinin yaşandığı yerlerde daha fazla ön plana çıkmaya başlamıştır. Bu bağlamda, uzun yıllardır çözülmeyi bekleyen Kıbrıs meselesinin çözümüne katkı sağlayacağına inanılan Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rum toplumunda yaşanan diyalog eksikliğinin giderilmesine yönelik çalışmalarda sivil toplumun önemi uluslararası kuruluşlar başta olmak üzere birçok kesim tarafından vurgulanırken, sivil toplum hareketlerinde sosyal medya kullanımının rolü de gitgide artmaya başlamıştır.

Kıbrıs'ta Sivil Toplum Hareketlerinin Toplumlararası Diyalogun Geliştirilmesindeki Rolü

19. yüzyılın sonlarından itibaren ortaya çıkmaya başlayan Kıbrıs'taki Türk ve Helen milliyetçilikleri, 1950'li yılların ortalarından itibaren “Enosis” ve “Taksim” politikaları çerçevesinde Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türkler arasında çatışmaların olmasına sebep olmuş ve 1960 yılında kurulan Kıbrıs devleti bile iki toplum arasındaki çatışmaları ve bölünmeyi önleyememiştir. Bu durum, toplumlar için ortak bir kimlik olabilecek “Kıbrıslı” kimliğinin gelişimini de sekteye uğratmıştır. 1920'li yıllarda Kıbrıs Komünist Partisi ile Kıbrıs İşçi

Sendikaları Birliği (PEO) etrafında örgütlenmiş olan sol kesimin savunduğu “Kıbrıslı” kimliği, 1960-1963 yılları arasında, bazı liberal Kıbrıslı Rum ve Türk aydınların görüşleri çerçevesinde bir karşılık bulmuştur (Çağlayan, 2014: 188). 1963-64 yıllarında yeniden başlayan toplumlararası çatışmalar ve nihayetinde 1974 yılında yaşanan fiziksel ayrışma ise “Kıbrıslılık” fikrinin yeniden birleşme ve Kıbrıs sorununun çözülmesi noktasında kilit kavram olmasına zemin hazırlamıştır. Bu bağlamda, “Kıbrıslı” kimliği hem toplumlararası çatışmaların çözümü açısından ortak bir çatı kavrama dönüşmüş hem de bu ortak kimlik anlayışı aynı zamanda barış, demokrasi ve sivil toplum kavramlarını da beraberinde getirmiştir.

Erkem’e göre, bu tarz ortaklık içeren kavramlar demokratik bir ortamın oluşmasını sağlayarak Kıbrıs’taki gibi bölünmüş toplumlar için barış vadetmektedir (Erkem, 2017: 193). Ancak, ortaklık içeren demokratik oluşumların başarılı ve sürdürülebilir olması için genel olarak çözüm odaklı olan dış aktörlerden bölünmeyi derinleştiren unsurlara karşı bir baskı veya çözüm yanlısı gruplara destek gelmelidir. Dış aktörlerin yeterince destek ya da baskı unsuru olamadığı toplumlarda ise, bu işlevi içerideki yerel aktörler gerçekleştirmelidir. Söz konusu yerel aktörler ise sivil toplum alanında çalışan gruplardan başkası değildir. Bu nedenle, sivil toplumun işbirliği ve projeleri sayesinde barışçıl ortam toplum tarafından benimsenebilir ve toplumlar arası diyalog sağlanabilir. Sürdürülebilir bir barışın ve ortak yaşamın yegane unsuru budur (Erkem, 2017: 196). Böylece, sivil toplum hareketleri etkin siyasi aktörlerin politikalarını etkileyebilir ve barışın devamlılığının sağlanmasında daha işbirlikçi bir anlayışa yaklaştırabilir. Ayrıca, topluluklar arasındaki var olan sorunları çözmek nihayetinde halkı milliyetçi politikalara karşı ortak bir alanda birleştirebilir (Erkem, 2017: 199).

Kıbrıs’ta sivil toplumun ortaya çıkışı, gelişimi ve Kıbrıs sorununun çözümünde önemli bir aktöre dönüşmesi üzerine çalışan Alpar, Kıbrıs’taki sivil toplum kuruluşlarının tarihsel olarak yaşanan gelişmelerden oldukça etkilendiğini ve zamanla komünizm ve milliyetçilik ekseninde biçimlenerek, Batılı ve modern tarzda bir sivil toplum kavramını karşılamadığını ve bireysel kimliklerden ziyade toplumsal kimliklerle hareket ettiğini ifade etmektedir. Alpar’a göre, Kıbrıs’ta sivil toplum, “1990’lı yıllarla birlikte uluslararası toplumun Kıbrıs sorunu için federal bir çözümü ön plana çıkartması ve Yeşil Hat’tın her iki tarafındaki sivil toplum ve STK’ları da bu sürecin en önemli aktörlerinden biri olarak belirlemesi” sonrasında çözüm ile anılır olmuş ve iki toplumlu sivil toplum hareketleri bu bağlamda önem kazanmıştır (Alpar, 2005). Kıbrıslı Rumlar ve Kıbrıslı Türkler zaman içerisinde gerek kendi siyasi elitlerine karşı gerekse birlikte her iki tarafın siyasi elitlerine karşı zaman zaman bir araya gelmekte ve bir

toplumlararası diyalog ortamı yaratmaya çalışmışlardır (Ayberk, Akşit ve Dayıoğlu, 2019: 127-144). Ancak, hem Kuzey Kıbrıs'ta hem de Güney Kıbrıs'ta sivil toplumun hala zayıf olduğu ve devlet politikalarından bağımsız bir siyasallaşma sürecini henüz tamamlayamadığı çeşitli kesimler tarafından dillendirilmektedir (Çuhadar ve Kotelis, 2009: 181).

1974'teki bölünmenin ardından, çok az iki toplumlu görüşme yapılmıştır. Bu dönemde, “Kıbrıslı” kimliği bir sivil toplum kuruluşu tarafından ilk defa 1975 yılında kurulan Yeni Kıbrıs Derneği tarafından temsil edilmiştir. Kuruluş amacını, Kıbrıs'a bağlılığı sağlamak, toplumlararası anlayışı artırmak ve demokrasiyi pekiştirmek olarak belirleyen dernek, “Kıbrıslı” kimliğini bir çeşit üst kimlik olarak görmeyi tercih etmiştir (Çağlayan, 2014: 235). Ancak bu dernek dışında, 1990'lara kadar sivil toplum temelli barış hareketinin oldukça 'zayıf ve marjinal' olduğu görülmektedir. Adanın fiilen bölünmesi, her iki taraftaki sivil toplum hareketlerini birbirinden bağımsız olarak geliştirmiş, bu da yapısal bir engel oluşturmuştur. Barış için uyumlu bir toplumlar arası sivil toplum hareketinin ilk ortaya çıkışı 1984 yılında Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk iş adamları arasındaki görüşmeler olmuş, ancak 1990'ların başında Kıbrıslı sivil toplum aktivistleri ve akademisyenlerin, Kıbrıs sorununun çözümünü nasıl destekleyebilecekleri konusunda diyalog ve yeni bir girişim başlatmak için yaratıcı yollar aramaları (Ledra Palas toplantıları) iki toplumlu hareketlerin çıkış noktasını oluşturmuştur.

Sivil toplumda bu tür iş birliğinin yaratılmasında en önemli adım olarak dönemin BM Genel Sekreteri, 1994 yılında Kıbrıs'a “mevcut güvensizliğin üstesinden gelmek” ve “genel bir çözüm” sağlamak için güven artırıcı önlemler önermiştir. Bu tedbirler, spor, kültürel etkinlikler, ticaret, gazetecilik, sağlık, çevre, su veya enerji sorunları gibi ortak sorunların çözümünde iş birliğinin artırılmasını, toplumlar arası uyumu teşvik edecek eğitim politikalarının geliştirilmesini, ortak projeler oluşturulmasını, Maraş ve uluslararası Lefkoşa havaalanının açılmasını öngörmüştür. Bu önlemler elit düzeydeki anlaşmazlık nedeniyle uygulanamamıştır. Bu dönemde BM desteği ile toplumlar arası engelleri aşmak için çalışan sivil toplum girişimi, Kıbrıs'taki arkeolojik/tarihi binaların restorasyonu üzerinde çalışan Kültürel Miras Teknik Komitesi olmuştur. Örgüt hem UNDP hem de AB tarafından desteklenmiş ve bir Kıbrıslı Rum ve bir Kıbrıslı Türk tarafından yönetilmiştir (Erkem, 2017: 199).1994'ten 2004'e kadar olan dönemde ise, barışın inşası için bir güç olarak adanın gelişmekte olan sivil toplum hareketlerine ilk dış destekler gelmeye başlamıştır. Bu yıllarda sivil toplum barışının inşasının temel taşı, BM tarafından uygulanan İki Toplumlu Kalkınma Programı (BDP) (1998–2005,) Proje Hizmetleri Ofisi (UNOPS), UNDP ve Amerika Birleşik Devletleri tarafından desteklenen Uluslararası

Kalkınma Ajansı (USAID) olmuştur. 2003'te GKRY'nin AB'ye üye olması kararı ve KKTC tarafından geçiş noktalarının açılması kararı ise bu süreci hızlandırmıştır (Jarraud, Louise ve Filippou, 2013: 48-51; Çuhadar ve Kotelis, 2009: 184). Bu dönemde özellikle, 2004 yılında referanduma götürülen Annan Planı'nın onaylanması için Kuzey Kıbrıs'taki birçok Kıbrıslılık yanlısı sivil toplum kuruluşu ve siyasi parti temsilcisinin oluşturduğu "Bu Memleket Bizim Platformu" gerçekleştirdiği büyük mitinglerle oldukça etkin bir sivil toplum hareketine dönüşmüştür (Çağlayan, 2014: 259). Annan Planı başarısızlığa uğradıktan sonra ise, planın savunucuları açısından toplumlararası diyalog eksikliği bu başarısızlığın nedeni olarak görülmüş ve sivil toplum hareketlerine daha fazla önem verilmeye başlanmıştır (Jarraud, Louise ve Filippou, 2013: 52). Bu nedenle, 2004 yılı Kıbrıs'taki sivil toplum kuruluşları ve hareketleri açısından bir dönüm noktası olmuş ve iki toplumlu toplantılar ve projeler artırılmaya çalışılmıştır. Sadece sivil toplum kuruluşları değil, akademisyenler başta olmak üzere toplumun her katmanından sayısız ortak girişim ortaya çıkmıştır (Çuhadar ve Kotelis, 2009: 198). Ancak bu girişimlerin çözüme katkı sunan ve toplumlararası diyalogu artıran bir etkiye sahip olup olmadığı üzerine yapılan araştırmalar Kıbrıs'ın her iki tarafındaki sivil toplum hareketlerinin hala gelişmeye muhtaç olduğunu ortaya koymuştur.

Tüm dünyadaki sivil toplum kuruluşlarını ve hareketlerini inceleyen CIVICUS'un Kıbrıs ile ilgili hazırladığı 2005 ve 2010 yıllarına ait Sivil Toplum Endeksi'ndeki bulgular, genel olarak Kıbrıs'taki sivil toplumun doğasının her iki toplumda da benzer olduğunu ve sivil toplum ağlarına sınırlı vatandaş katılımının olduğunu göstermektedir. İki toplumlu sivil toplum hareketlerine karşı her iki toplumda da pozitif bir bakış açısı olmasına ve bu hareketlerin barışa ve çözüme katkı sağlayacağına yönelik bir inancın varlığına rağmen, bu hareketlere de vatandaş katılımının az olduğu ve dahası hareketler hakkında bilgi sahibi olma seviyelerinin düşük olduğu gözlenmiştir (CIVICUS 2005 Raporu'ndan aktaran Vasilara ve Piaton, 2007: 112; CIVICUS, 2010: 17). Mayıs 2007'de UNDP-ACT tarafından görevlendirilen RAI danışmanları tarafından yapılan bir araştırmada da Kıbrıslı Rumların ve Kıbrıslı Türklerin çoğunluğunun hala diğer topluluktan insanlarla gerçek bir temasının olmadığı ve çoğu insanın hala toplumlararası iletişimin farkında olmadığı belirlenmiştir (Vasilara ve Piaton, 2007: 113). Ortaya çıkan bu bulgulara karşı bazı araştırmacılar, topluluk etkinliklerini geliştirme, topluluklar arasındaki etkileşimi teşvik etme, nüfuz ve kaynaklara sahip kişilerle bağlantıları geliştirme, konuşulan dili ortaklaştırma, toplumlararası var olan güvensizliğin üstesinden gelme, medyayı etkin bir şekilde kullanma, politik amaçları ortaklaştırma gibi çok sayıda önlemin alınması gerektiğini belirtmişlerdir (Gillespie, Georgiou ve İnsay, 2013: 1078-1083).

Bahse konu önlemleri dijital bir platformdan sağlamaya çalışan ve böylece sosyal medyanın etkin kullanımı ile toplumlararası diyalogun geliştirilmesi ve çözüme yönelik politikaların desteklenmesi için çok sayıda etkinlik organize eden çeşitli grupların son dönemde iki toplumlu hareketler içerisinde arttığı gözlemlenmiştir (Adamides, 2020: 148-155). Bu hareketler içerisinde takipçi sayısı ve sosyal medya kanallarını etkin kullanma açısından en iyi örneğin 2017 yılında kurulan “UniteCyprusNow” hareketi olduğu söylenebilir.

Dijital Bir Sivil Toplum Hareketi Olarak “UniteCyprusNow”

“Barışı ve adanın müzakere edilmiş bir çözüm yoluyla yeniden birleşmesini destekleyen eylemleri teşvik eden, çok toplumlu, parti dışı bir Kıbrıs girişimi” olarak kendini tanımlayan “UniteCyprusNow” hareketi (UCN, “About UCN”, 2022), tamamen dijital ortamda kurulmuş olan bir sivil toplum hareketidir. İnternet sayfasına ve facebook, twitter, youtube ve instagram gibi bütün yaygın sosyal medya mecralarında hesaplara sahip olan hareket bütün etkinliklerini bu platformlardan örgütlemektedir. Bütün sosyal medya hesaplarında genel olarak İngilizce dili tercih edilmiştir. İnternet sayfasında politik hedeflerini açık bir şekilde belirleyen ve doğrudan Kıbrıslı liderlerin vereceği kararlarda etkin olmayı amaçladığını ifade eden hareket, “tüm Kıbrıslılar için birleşik bir Kıbrıs”ı vizyonu olarak göstermektedir. Bunun dışında operasyon alanları olarak belirlediği hedefler, gerçeği aramak, empati kurmak, ortak Kıbrıs geçmişini ve kimliğini teşvik etmek, çeşitliliğe saygı duymak, dayanışmayı güçlendirmek ve ortak bir geleceği teşvik etmektir. Rehber ilkeleri, çeşitlilik, güven, katılımcı demokrasi, insan hakları, eşitlik, barış, federalizm, uzlaşma ve işbirliğidir (UCN, “Our Vision&Mision”, 2022). Hareket nasıl ortaya çıktığını ve genel olarak neyi amaçladığını ise şöyle anlatmaktadır:

“#UNITECYPRUSNOW, Kıbrıs sorununun çözümüne yönelik müzakerelerin, önce liderler üzerinde baskı oluşturmak, onları sorumlu tutmak ve onlara Kıbrıs'ı birleştirme sözünü hatırlatmak amacıyla kendiliğinden kesintiye uğramasıyla ortaya çıktı. Liderlerin sesimizi duymasını isteyerek, başkent Lefkoşa'yı ve iki tarafı birbirinden ayıran tampon bölgede her gün gösteriler yaparak sokaklara çıktık. Görüşmeler yeniden başladıktan sonra bile orada kaldık. Bir tür hava yolculuğu ve konaklama bağıışı sayesinde, aramızdan küçük bir grup, Haziran ayı sonlarında ve Temmuz 2017'nin başlarında İsviçre'nin Crans Montana beldesindeki müzakerelerin son ayağına katılabildi ve barış için baskı yapmaya devam etti. Temmuz 2017'de Crans Montana'daki görüşmeler çöktüğünde elbette büyük bir hayal kırıklığına uğradık. Organize olma zamanıydı. Yaz boyunca Facebook sayfamızda duyurulan bir dizi açık toplantıda vizyon ve misyon beyanlarımızı oluşturduk. Konsensüs ile karar alma forumumuz

olan "merkez" için aday gösterilmesini istedik. Merkez, Kıbrıslıları birbirine bağlama misyonumuzu uygulamaya yönelik fikirlerin yanı sıra pratik, organizasyonel ve iletişim konularında kararlar alır. Ara bölgede halka açık olan haftalık açık toplantılara da devam ettik." (UCN, "Our History, 2022)

Daha önce de belirtildiği üzere, hareketin web sayfası, facebook sayfası, instagram hesabı ve twitter hesabı bulunmaktadır. Facebook sayfası 13.878 kişi, İnstagram hesabı 3.710 kişi ve Twitter hesabı ise 4188 kişi tarafından takip edilmektedir. Hesaplar genel olarak eylem, toplantı ve gösteri duyuruları için kullanılmakta, aynı zamanda ortak amaç ve hedefleri içeren genel mesajlar yayınlanmaktadır. Bu bağlamda, emsallerine nazaran, hareketin dijital bir hareket olması nedeniyle de, takipçi sayısının oldukça fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 1

Kıbrıs'taki Bazı Sivil toplum Hareketleri ve Kuruluşlarının Sosyal Medya Hesaplarındaki Takipçi Sayıları

Girişimin Adı	Facebook	İnstagram	Twitter	Toplam (Kümülatif)
Unite Cyprus Now	13.878	3.710	4.188	21.776
New Cyprus Association	804	yok	yok	804
Bu Memleket Bizim Platformu	2.936	124	yok	3.060
Bicommunal Network of Cypriot Youth	2.777	1.666	yok	4.443
Bicommunal Famagusta Initiative	1.752	yok	yok	1.752

Literatür Taraması ve Araştırma Yöntemi

Araştırmada, "UniteCyprusNow" hareketinin diğerlerine nazaran daha politik mesajların iletildiği bir mecra olması nedeni ile sadece twitter hesabı ele alınmıştır. Twitter hesabından paylaşılan tweetler belli dönemlere ait altışar aylık periyodlar belirlenerek incelenmiştir. Bu kapsamda hareketin zaman içerisindeki etki düzeyini dönemsel olarak karşılaştırabilmek için ulaşılabilen en eski tweetin atıldığı tarihten (3 Aralık 2017), 31.05.2018 tarihine kadar olan 6 aylık dönem ile en eski tweetlerin Aralık-Mayıs 2017 aylarını kapsadığı göz önüne alındığında,

özellikle bu ayları içermeyen ve diğer aylarda yer alan ortak toplumsal hafızaya ilişkin tarihleri de içeren -araştırmanın yapıldığı sıradaki- en güncel dönem olan 01.06.2021-30.11.2021 tarihleri arasındaki 6 aylık dönem seçilmiştir. Böylelikle, hem en eski-en yeni tweetler hem de her ayı kapsayan bir dönemlendirmeye ulaşılmış ve hesabın etki düzeyinin periyodik takibi daha verimli yapılabilmektedir. Retweetler ve yanıtlar örneklem kapsamına alınmamış, sadece hareketin kendi tweetleri değerlendirilmiştir. Araştırmada kullanılan yöntem nitel ve nicel içerik analizidir. Nicel içerik analizi, metinlerin içeriğindeki belirgin mesajların görünme sıklığının ortaya konmasına odaklandığından, nitel içerik analizi ise bir mesajın sadece görünme sıklığına değil, o mesajın hangi bağlamda ve anlamda ortaya çıktığına dair bir çıkarımın yapılmasını sağladığından tercih edilmiştir (George, 2003: 13-14).

Sosyal medyada kullanılan metinlerin içerik analizi yöntemi ile incelenmesi dünyada olduğu kadar Türkiye’de de son yıllarda yaygın bir araştırma yöntemi olarak ortaya çıkmıştır. Ombudsmanlık kurumunun sosyal medyayı kullanımı ile ilgili Sobacı ve Köseoğlu’nun (2010), belediyelerin sosyal medya kullanımının karşılaştırmalı analizi için Sayılganoğlu’nun (2018), siyasal iletişim bağlamında cumhurbaşkanlığı seçimlerindeki adayların sosyal medya hesaplarının incelenmesi açısından Dumlu’nun (2018) çalışmaları bu alandaki örnekler olarak gösterilebilir. Sivil toplum örgütleri ve hareketlerinin sosyal medya hesaplarının içerik analizi yöntemi ile incelenmesine ilişkin ise daha fazla sayıda örnek verilebilir. Bunlar arasında Arap Baharı ve Wall Street’i İşgal Et eylemlerini karşılaştırmalı bir içerik analizine tabi tutan Akbıyık ve Öztürk (2010), Yeşilay örgütünün facebook hesabını inceleyen Bozkanat (2020), farklı STK’ların sosyal medya hesaplarını inceleyen Onat (2010), Greenpeace örgütünün facebook hesabını inceleyen Saatçioğlu (2017), renkli devrimler ve Arap Baharı’nı inceleyen Topak ve son olarak “World Uyghur Congress” hareketini araştıran Abdülmecid (2021) sayılabilir. Kıbrıs’taki STK’ları sosyal medya hesaplarından inceleyen Öze ve Soyer’in (2021) araştırması ise sadece KKTC’de bulunan “Kuzey Kıbrıs Alevi Dernekleri” üzerinedir. Bu anlamda, araştırma Türkiye’de Kıbrıs’taki iki toplumlu bir dijital sivil toplum hareketinin içerik analizi yöntemi ile araştırılmasını içererek literatürdeki önemli bir boşluğu da doldurmayı hedeflemektedir.

Tweetler sayısal olarak, kullanılan dil, görsel malzeme ve en beğenilen tweetler olarak sınıflandırılırken, içerik açısından hem çoğunlukla kullanılan kelimeler hem de hangi amaç ile kullanıldığına bakılarak kategorilere ayrılmıştır. Söz konusu kategoriler ve kategori tanımları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2
Araştırmada Kullanılan Kategoriler ve Tanımları

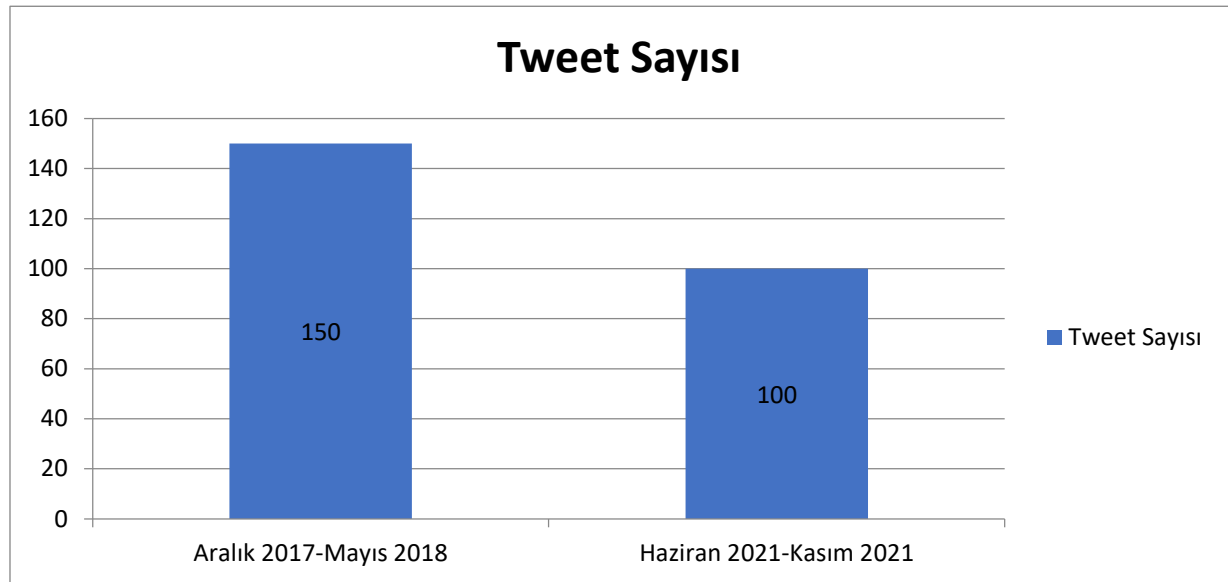
Kategori	Tanımı
Kurumsal/etkinlik	Hareketin gerçekleştirdiği protesto mitingleri, gösteriler ve çeşitli ortaklaşa faaliyetlere ilişkin tweetler
Kurumsal/bilgilendirme	Hareketin gerçekleştirmeyi planladığı mitingler, gösteriler ve etkinliklerin takipçilerine duyurusunun yapıldığı tweetler
Kurumsal/mesaj	Hareketin dönemsel olarak yaşanan Kıbrıs sorunu ile ilişkili gelişmelere yönelik yayınladığı basın bildirimlerinin yer aldığı tweetler
Kurumsal/yıldönümü	Hareketin kuruluşu ile ilgili yıldönümlerini içeren tweetler
İç siyaset	Hareketin Güney Kıbrıs ve Kuzey Kıbrıs'taki siyasi gelişmelere (lider açıklamaları, güncel siyasi konular) yönelik görüşlerini bildirdiği tweetler
Müzakereler	Hareketin Kıbrıs sorunu ile ilgili taraflar arası gerçekleştirilen ikili veya çoklu müzakerelere ilişkin görüşlerini ya da haberlerin paylaşımını içeren tweetler
Bilgilendirme	Hareketin Kuzey ve Güney Kıbrıs'taki herhangi bir toplumsal, siyasal veya kültürel gelişmeye ilişkin olarak bilgi verme amacı ile paylaştığı tweetler
Yaşam	Hareketin Kuzey ve Güney Kıbrıs'ta genellikle ortak yaşam pratiklerinin hatırlatılması veya haberinin paylaşımını içeren tweetler
Türkiye/Yunanistan	Hareketin Türkiye veya Yunanistan ile ilgili haberleri paylaştığı tweetler

Araştırma Bulguları

“UniteCyprusNow” hareketinin twitter hesabının Mayıs 2022 tarihi itibari ile 4.188 takipçisi bulunmaktadır. Hesapta bir adet sabitlenmiş tweet bulunmakta (profil sahibinin en önemli tweetinin en üstte sabitlenmesi) ve bu tweet yine hareket tarafından hazırlanmış olan yaklaşık bir buçuk dakikalık bir video görüntüsü içermektedir. Video Rumca olmakla birlikte Türkçe altyazılı bir şekilde izlenebilmektedir. 52 beğenisi bulunmaktadır. Videoda siyasi eşitlik (7), federasyon (7), çözüm (4), Birleşik Kıbrıs (2) kelimeleri olumlu, bencil çıkarlar (2), Türkiye (3) ve bölünme (2) olumsuz bağlamda kullanılmıştır.

Şekil 1⁴

Aralık 2017-Mayıs 2018 ve Haziran-Kasım 2021 Tarihleri Arasında Atılan Tweet Sayısı

Şekil 1'e baktığımız zaman, hareketin twitter hesabını kullanmaya başladığı ve kurulduğu tarihlerde 150 adet tweeti takipçileri ile paylaştığı, Haziran-Kasım 2021 tarihleri arasında ise tweet paylaşımının üçte bir azalarak 100 adede düştüğü anlaşılmaktadır. Bu kapsamda, 2021 yılında incelenen döneme göre hareketin 2017 yılında incelenen dönem içerisinde twitter hesabını daha aktif kullandığı görülmekte, sosyal medya kullanımının etkinliğinin zaman içerisinde azaldığı gözlemlenmektedir.

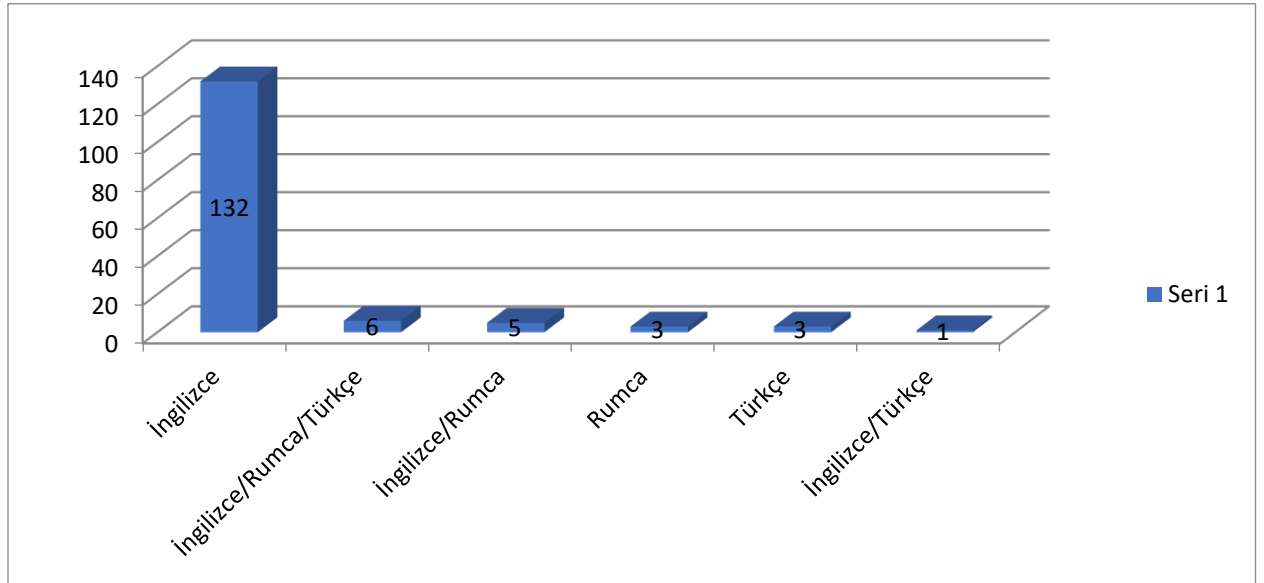
Şekil 2 ve 3 dönemsel olarak tweetlerde hangi dilin kullanımının tercih edildiğini göstermektedir. Daha önce de belirtildiği üzere, Kıbrıs'ta toplumlararası diyalogunun

⁴ Bu şekil ve bundan sonra yer alan bütün şekiller yazar tarafından oluşturulmuştur.

geliştirilmesinin önündeki engellerden birisi de ortak bir dilin yokluğudur. Hareket, ezici çoğunlukla tweetlerinde ortak bir dil olacağını düşündüğü İngilizceyi tercih etmektedir. İncelenen her iki dönemde de İngilizcenin tweetlerin genel dili olduğu görülecektir. Şekil 2'de 150 tweetin 132 adedinin, Şekil 3'te ise 100 tweetin 83 adedinin İngilizce olduğu belirtilmiştir. Şekil 2'de bu dili 6 adet ile İngilizce/Rumca/Türkçe tweetler, Şekil 3'te ise 9 adetle Rumca tweetlerin takip ettiği görülmektedir. Üç dili olan tweetler genelde basın açıklamalarını içermektedir (kurumsal/mesaj).

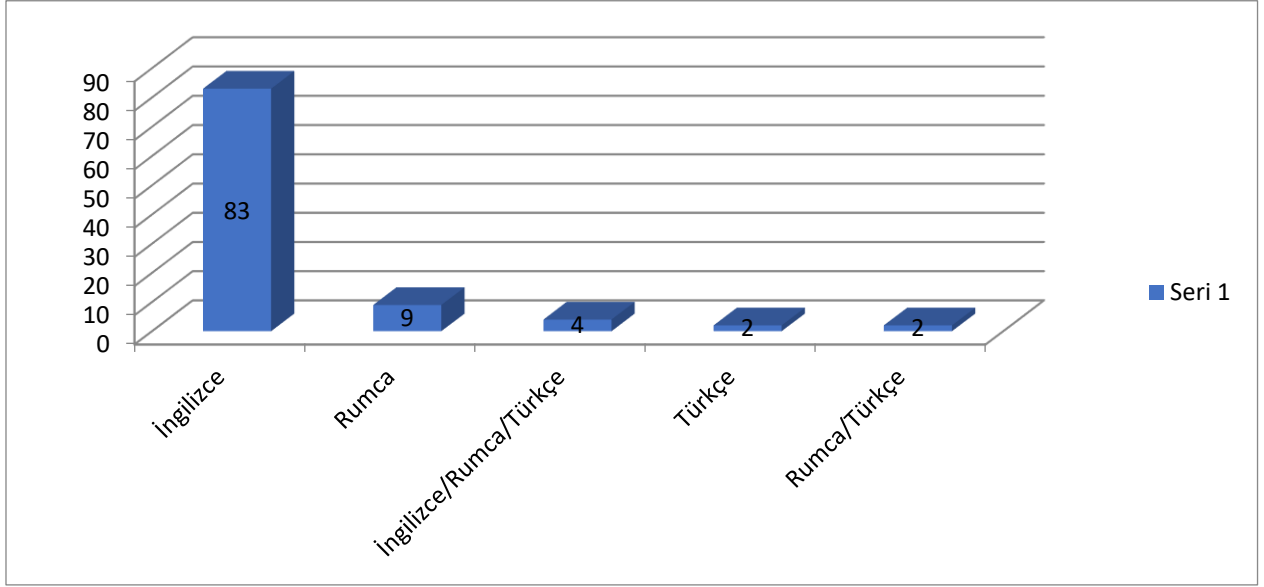
Şekil 2

Aralık 2017-Mayıs 2018 Döneminde Atılan Tweetlerde Kullanılan Dile Göre Tweet Sayısı

Şekil 3

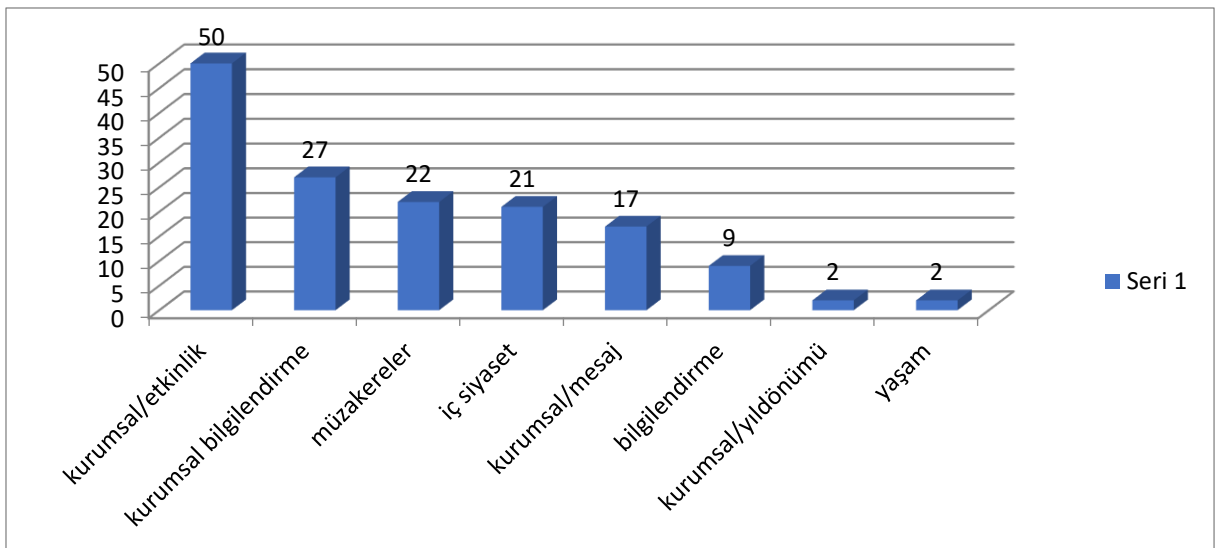
Haziran-Kasım 2021 Dönemindeki Tweetlerde Kullanılan Dile Göre Tweet Sayısı

Şekil 4 ve Şekil 5'e baktığımız zaman Aralık 2017-Mayıs 2018 tarihleri arasında belirlenen kategorilerine göre atılan tweet sayıları ve toplam tweetler içerisindeki oranları görülmektedir. Tablo 5'i incelediğimizde, Aralık 2017-Mayıs 2018 tarihleri arasında paylaşılan tweetlerden 50 adedinin hareket tarafından gerçekleştirilen kurumsal etkinliklere ilişkin olduğu göze çarpmaktadır. Bu kategoriyi sırası ile bu etkinliklerin öncesinde etkinliğin duyurularını içeren kurumsal bilgilendirme tweetleri ve müzakerelere ilişkin bilgi/haber tweetleri izlemektedir.

Şekil 4

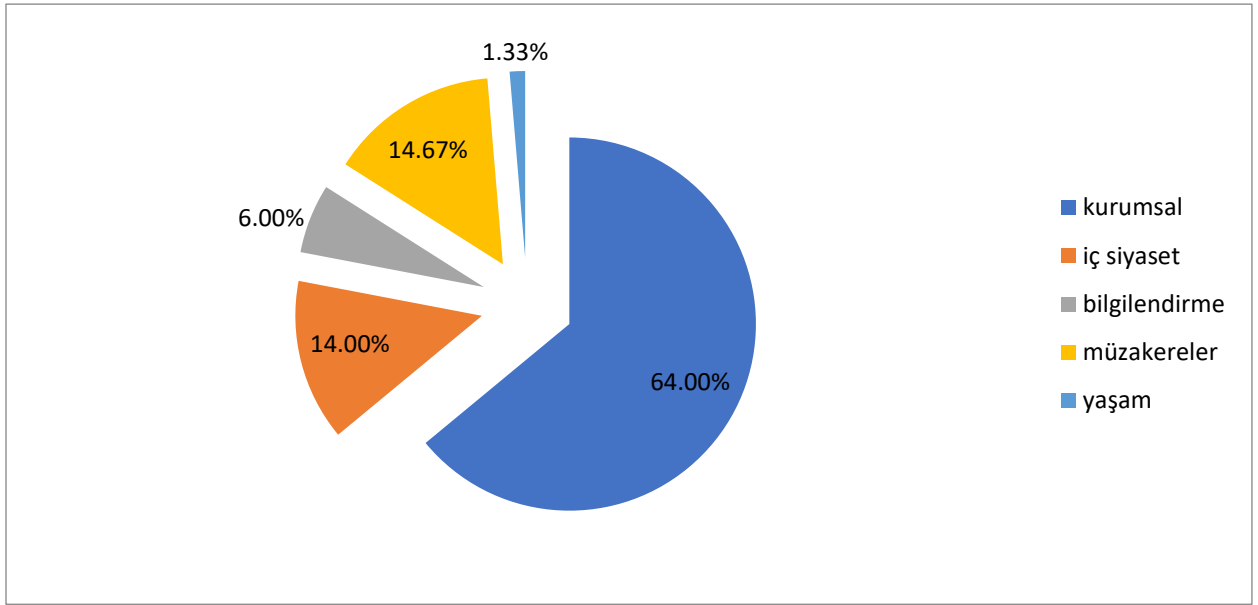
Aralık 2017-Mayıs 2018 Döneminde Atılan Tweetlerin Kategorilerine Göre Sayısı

Şekil 5’te de görüldüğü üzere, incelenen söz konusu dönemde kurumsal etkinlik, bilgilendirme, mesaj ve yıldönümüne ilişkin tweetlerin toplam tweetler içerisindeki oranının %64 olduğu göze çarpmaktadır. Bu kategorideki tweetleri de sırasıyla müzakereler (%14,6) ve iç siyasete ilişkin (%14) tweetler takip etmektedir. Söz konusu dönemde hareketin kurumsal etkinliklerinin oldukça fazla olduğu görülmektedir.

Şekil 5

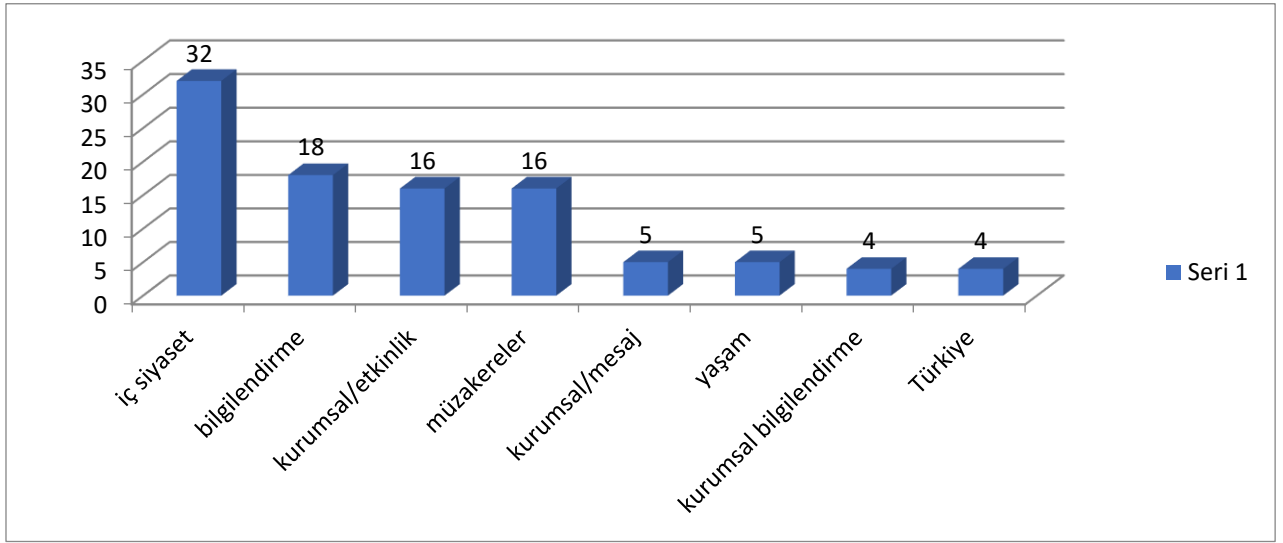
Aralık 2017-Mayıs 2018 Döneminde Atılan Tweetlerin Kategorilerine Göre Oranları

Şekil 6’yı incelediğimiz zaman, Haziran-Kasım 2021 döneminde, bir önceki döneme göre kategorilerde farklılaşma olduğu göze çarpmaktadır. Bu dönemde kurumsal etkinlik, mesaj ve bilgilendirmelerin sayısında ciddi bir düşüş olduğu, daha ziyade, iç siyasete veya farklı konularda bilgilendirme mesajlarını içeren tweetlerin bunların yerine geçtiği görülmektedir. Bu kapsamda, iç siyaset kategorisinde atılan tweetler 32 adet ile en çok paylaşılan tweetlerdir. Bu kategoriyi sırasıyla bilgilendirme ve kurumsal etkinlik kategorisindeki tweetler izlemektedir. Şekil 7’de de görüldüğü üzere, söz konusu dönemde kurumsal etkinlik, bilgilendirme ve mesajların toplam tweetler içerisindeki oranının %25’e düştüğü anlaşılmaktadır. Böylece, söz konusu iki dönem karşılaştırıldığında hareketin zaman içerisinde gerçekleştirdiği etkinliklerin azaldığı, daha ziyade Kıbrıs sorunu ile ilgili başka alanlardaki haberlerin ve bilgilerin paylaşımını tercih ettiği tespit edilmiştir. Bu durum, hareketin sosyal medyadaki örgütlenme, harekete geçme ve kamuoyu oluşturma işlevlerinin etkinliğini yitirmeye başladığı olarak yorumlanabilir.

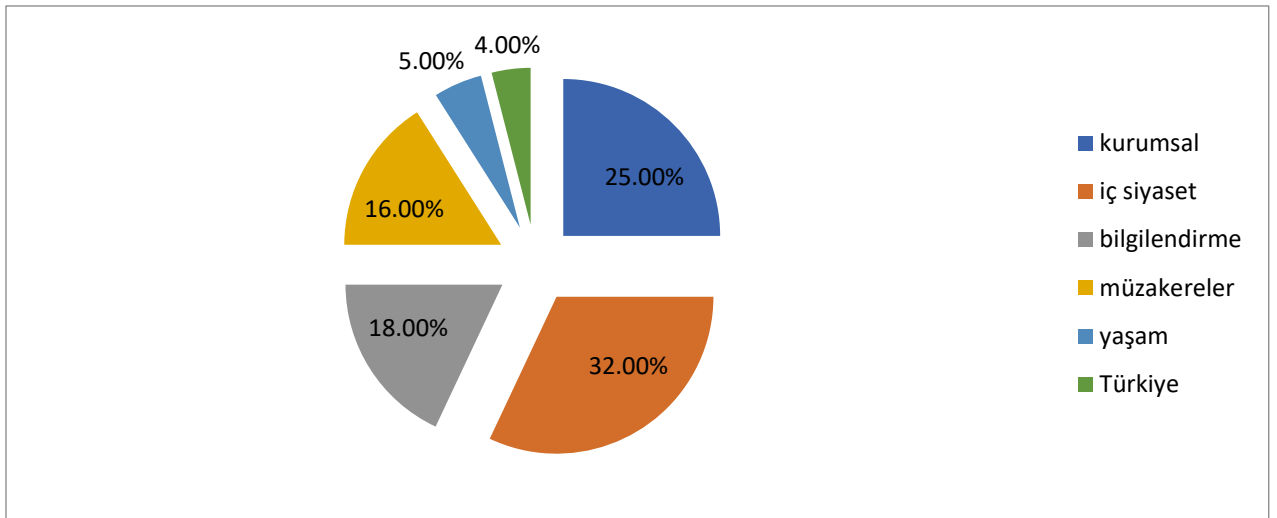
Şekil 6

Haziran-Kasım 2021 Döneminde Atılan Tweetlerin Kategorilerine Göre Sayısı

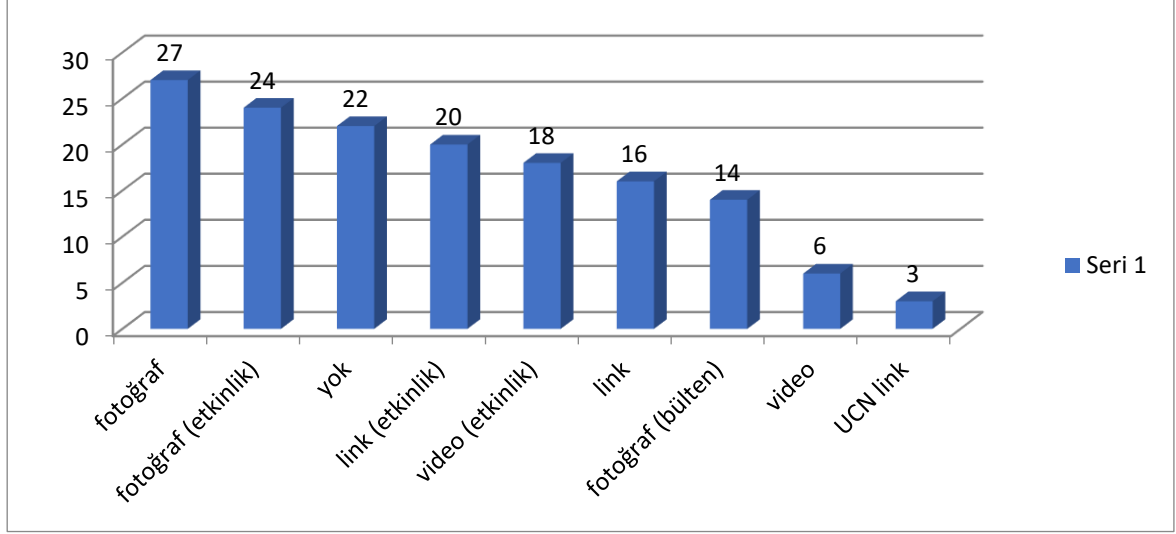
Şekil 7

Haziran-Kasım 2021 Döneminde Atılan Tweetlerin Kategorilerine Göre Oranları

Şekil 8

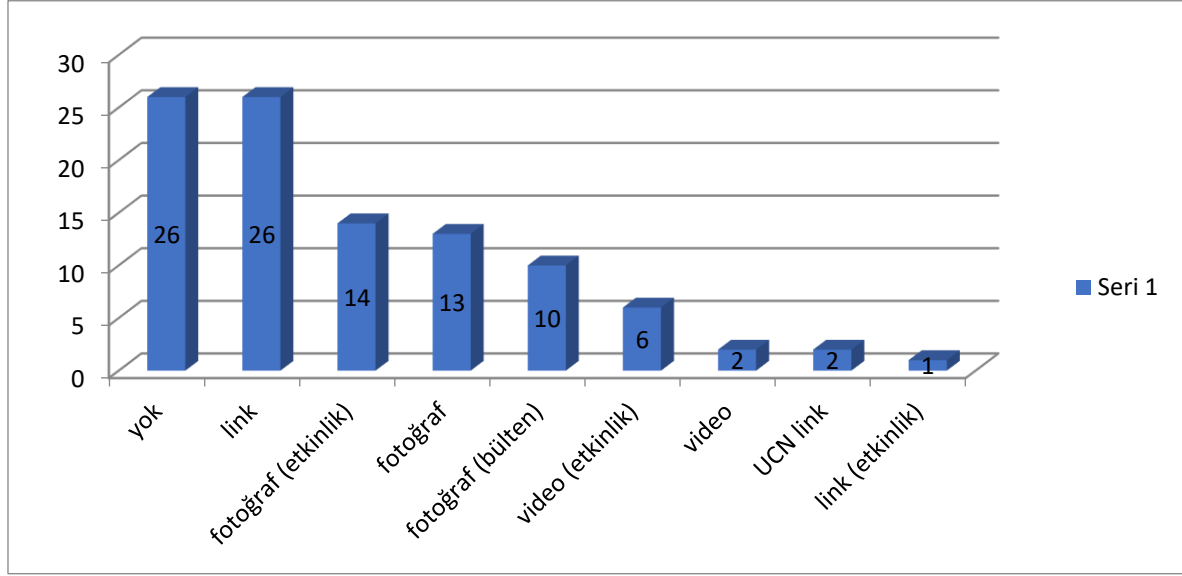
Aralık 2017-Mayıs 2018 Döneminde Atılan Tweetlerin Görsel Malzemelerine Göre Sayısı

“Sosyal medyayı stratejik iletişim doğrultusunda kullanan STK’ların elde ettiği sonuçları gösteren bir araştırma, Facebook’ta yayınlanan gönderi türünün (fotoğraf, link, video) paydalarla ilişki kurmada önemli bir gösterge olduğunu bulmuştur.” (Bozkanat, 2020: 156). Dolayısıyla, tweetlerde görsel malzeme kullanımı arttıkça, tweetin etki düzeyinin de arttığı düşünülmektedir. Bu kapsamda, Şekil 8’i incelediğimizde, Aralık 2017-Mayıs 2018 tarihleri arasında fotoğraf ve video kullanımının oldukça fazla olduğu ve tweetlerin etki düzeyini artırdığı görülmektedir. Sadece fotoğraf kullanımı ya da hareketin gerçekleştirdiği etkinlik ya da ban duyurularının fotoğrafları ve videolarının olduğu tweet sayısının toplam tweet sayısı içerisinde oldukça yüksek olduğu anlaşılmaktadır (89/150). Bu noktada vurgulamak gerekir ki, hareketin kendine ait bir amblemi ve bu amblem üzerinden oluşturulan çeşitli posterleri de bulunmaktadır. Bu bağlamda, hareketin kurumsal kimliğinin görsel olarak oldukça güçlü olduğu söylenebilir.

Şekil 9

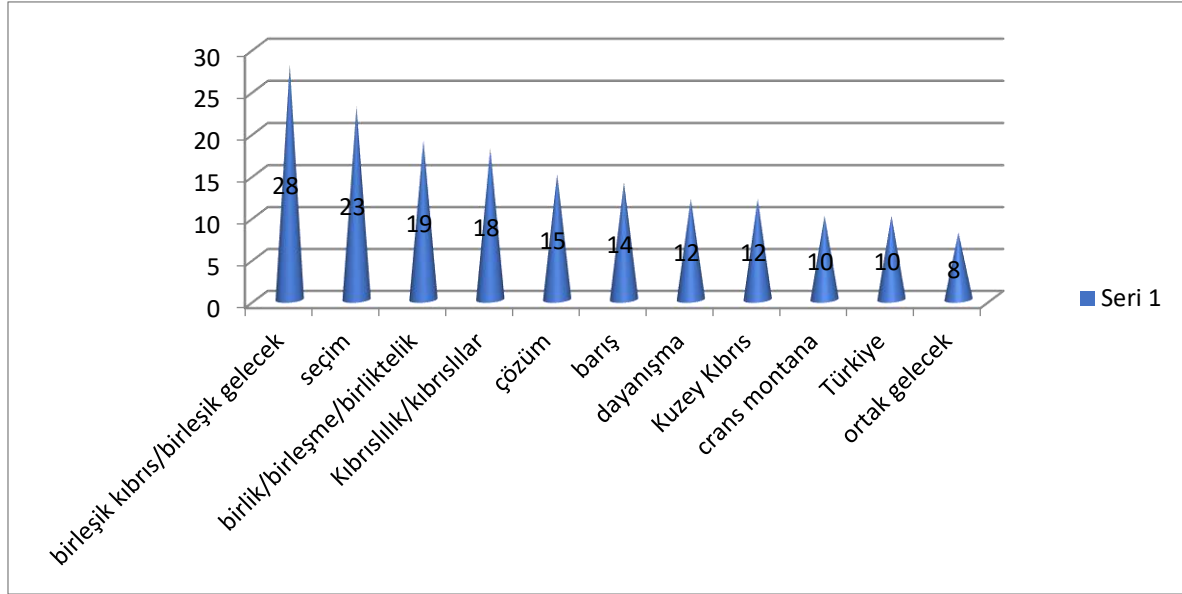
Haziran-Kasım 2021 Döneminde Atılan Tweetlerin Görsel Malzemelerine Göre Sayısı

Şekil 9'a baktığımız zaman, Haziran-Kasım 2021 tarihleri arasında tweetlerde kullanılan fotoğraf ve video gibi görsel malzemelerin sayısında ciddi bir düşüş olduğu göze çarpmaktadır. Buna göre, fotoğraf, video, etkinlik ve basın duyurusu fotoğrafları ve videolarını içeren tweet sayısının toplam tweet sayısı içerisinde de daha önceki döneme göre daha az olduğu görülmektedir (45/100). En çok hiç görsel malzeme içermeyen tweetler ve sadece link içeren tweetler bulunmaktadır (52/100). Bu kapsamda, 2021 yılında incelenen dönem ile 2017 yılında incelenen dönem karşılaştırıldığında hareketin etkinlik sayısındaki azalmanın görsel malzeme kullanımında da gerçekleştiği görülmektedir. Görsel malzeme kullanımının azalma nedenini ise, etkinliklerdeki fotoğraf ve video kullanımlarının oldukça fazla olması dikkate alındığında etkinlik sayısının azalmasına paralel bir değişimde aramak gerekir.

Şekil 10

Aralık 2017-Mayıs 2018 Döneminde Atılan Tweetlerin İçeriklerinde En Çok Kullanılan Kelimelere Göre Sayısı

Şekil 10’da yer alan ve Aralık 2017-Mayıs 2018 döneminde paylaşılan tweetlerin içeriklerine göre sayılarına baktığımızda “birleşik Kıbrıs/birleşik gelecek” kelimelerinin en çok kullanılan kelimeler olduğu görülmektedir. Hareketin internet sayfasında belirtildiği üzere, vizyonunun “birleşik Kıbrıs” olduğu düşünüldüğünde, tweet içeriğinin bu anlamda hareketin genel amaç ve vizyonu ile örtüştüğü anlaşılmaktadır. Bunun dışında yine en çok kullanılan kelimeler hareketin genel ilkeleri ile de uyum içerisindedir: “birlik/birleşme/birliktelik”, “Kıbrıslılık”, “çözüm”, “barış”, “dayanışma” ve “ortak gelecek”. Bu kelimelerin kullanıldığı tweetlerde, bahsi geçen bütün kelimeler olumlu olarak ve amaçsal bir bağlamda kullanılmışlardır. Ayrıca, bu dönemde Güney Kıbrıs’ta gerçekleşen seçimler nedeni ile “seçim” kelimesini içeren tweetlerin sayısı da oldukça fazladır (23). Bu tweetlerde de yine “seçim” kelimesi “birleşik Kıbrıs”, “ortak gelecek”, “çözüm” ve barış” kelimeleri ile yan yana kullanılmış ve siyasi dil bu amaçlar etrafında biçimlenmiştir. “Crans Montana” süreci “barış”, “çözüm” ve “birleşik Kıbrıs” kelimeleri ile olumlu olarak kullanılmış ve bu sürecin devam etmesi gerektiği vurgulanarak hareketin amaçlarına her defasında atıf yapılmıştır. “Türkiye” ve “Kuzey Kıbrıs” kelimeleri ise iki taraf arası ilişkileri anlatırken ve genelde Türkiye’nin KKTC’ye yönelik müdahalelerini olumsuzlamak amacı ile kullanılmıştır.

Tablo 3'te Aralık 2017-Mayıs 2018 döneminde takipçilerden en çok beğeni alan ilk 10 tweet görülmektedir.⁵ Bu tweetler incelendiğinde, bir tweetin beğeni oranının ve ilgi çekme düzeyinin fotoğraf kullanımı ile ilişkili olduğu görülmektedir. Aynı zamanda, kurumsal etkinlik ve mesajların da oldukça beğeni topladığı ve hareketin etkinlik düzeyinin kamuoyu farkındalığını artırdığı da söylenebilir. Bunun dışında ortak anı ve acıların da yine oldukça beğenildiği görülmekte ve ortak bir toplumlararası dil açısından bu tarz tweetlerin ilgi çektiği gözlenmektedir.

Tablo 3
Aralık 2017-Mayıs 2018 Döneminde En Çok Beğeni Alan İlk On Tweet

Tweet Tarihi	Dili	Görsel/İşitsel Mlz.	Tweet İçeriği	Beğeni	Retweet	Kategori	Alt-Kategori
16.01.2018	İngilizce/ Rumca	fotoğraf	Hatırlıyorum, affediyorum, devam ediyorum. #UniteCyprusNow	41	24	iç siyaset	anma
26.01.2018	İngilizce	fotoğraf (gösteri)	Demokrasi için. Dayanışma için. Barış ve birlik için. Doğuda, batıda, kuzeyde ve güneyde. Kuzey Lefkoşa'dan selamlar. #UniteCyprusNow	98	50	kurumsal	etkinlik
26.01.2018	İngilizce	fotoğraf (gösteri)	Tahminen en az 5000 kişi bugün kuzeyde #Cyprus aşırılıkçılığa karşı yürüyüşe çıktı. #cyprob	38	14	kurumsal	etkinlik
27.01.2018	İngilizce	fotoğraf (gösteri)	Tahminen en az 5000 kişi bugün kuzeyde #Cyprus aşırılıkçılığa karşı yürüyüşe çıktı. #cyprob	44	23	kurumsal	etkinlik
28.01.2018	İngilizce	fotoğraf	GC seçmenlerinin üçte ikisi, federal bir çözümü açıkça destekleyen adayları seçti. #UniteCyprusNow #cyprob	42	23	bilgilendirme	seçimler
14.02.2018	İngilizce	fotoğraf	♥□ "Birbirimizi iyileştirelim, birliği gerçekleştirelim." Sevgililer Gününüz Kutlu ♥□ #cyprob #UniteCyprusNow #ValentinesDay	31	20	yaşam	ortak gelecek
31.03.2018	İngilizce	fotoğraf (gösteri)	#Deryneia'nin açılmasını talep ederek #Deryneia 'da yan yana durduk, #UniteCyprusNow	39	25	kurumsal	etkinlik

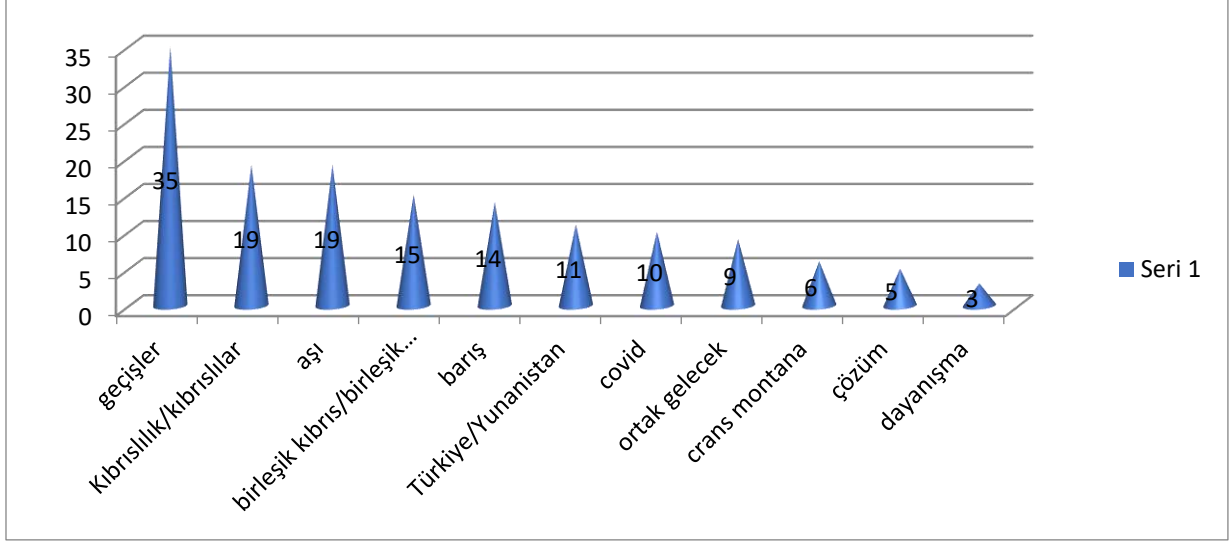
⁵ Takipçilerin beğenileri incelendiğinde profillerinde kullandıkları dil ve isimlerden hareketle hangilerinin Kıbrıslı Rum hangilerinin Kıbrıslı Türk olduğu incelenmeye çalışılmış ve toplumlararası diyalog düzeyi beğeni sayılarından anlaşılacak istenmiştir. Ancak, takma isim, İngilizce kullanımı veya Türkiyeli/Yunan gibi farklı profilleri ayıklamak oldukça zor olduğu ve anlamlı bir veri ortaya çıkmayacağı düşünüldüğünden bu bulgu paylaşılmamaktadır.

			#CrossingPoint - artık susmayacağız, sesimize nerede ihtiyaç duyulursa orada olacağız, yan yana, #Cypriot Kıbrıs'tan sonra bize kalmış!!!				
23.04.2018	İngilizce	link	15 yıl önce bugün, 23 Nisan 2003, Kıbrıslı Rumlar ve Kıbrıslı Türkler 1974'ten bu yana ilk kez “öteki tarafa” geçebilirler. İşte o zamandan bir BBC hikayesi. #cyprob 1/	34	22	iç siyaset	geçiş/anma
30.04.2018	İngilizce	beyan	Bizim beyanımız #UniteCyprusNow	37	18	kurumsal	mesaj
14.05.2018	İngilizce	fotoğraf	Lefkoşa belediye başkanları @mharmanci ve @NicosiaMunicipa Constantinos Yiorkadjis'i geçtiğimiz hafta yaşlıları sosyal bir ortamda bir araya getirdikleri için tebrik ediyoruz. #UniteCyprusNow	40	16	iç siyaset	belediye başkanları

Şekil 11'e baktığımızda, Haziran-Kasım 2021 döneminde tweetlerde en çok kullanılan kelimelerde bir değişim olduğu görülmektedir. Bu değişimin nedeni, Kıbrıs'ta da pandemi döneminde yaşanan kısıtlamalar ve buna ek olarak pandemi önlemleri adı altında sınırlar arası geçişlerin geçici olarak kapatılmasıdır. Yaşanan bu durum, hareketin tweetlerinin de genel içeriğini oluşturduğu için en çok “geçiş” kelimesinin kullanıldığı, bunun yanı sıra “aşı” ve “covid” kelimelerinin de tweetlerde yer aldığı göze çarpmaktadır. Ancak yine de bir önceki dönemde olduğu gibi yine “birleşik Kıbrıs/birleşik gelecek”, “Kıbrıslılık”, “ortak gelecek”, “çözüm”, “barış” ve “dayanışma” gibi kelimelerin de kullanımının devam ettiği ve hareketin temel amaçları ile tweet içeriklerinin uyumunun sürdüğü görülmektedir. “Crans Montana” süreci ile ilgili tweetler yine “birleşik Kıbrıs” ve “çözüm” ve “barış” kelimeleri ile olumlanarak kullanılırken, bu dönemde yaz aylarında Türkiye ve Yunanistan'da yaşanan orman yangınlarındaki dayanışma mesajları nedeni ile “Türkiye/Yunanistan” kelimelerinin de kullanıldığı görülmektedir.

Şekil 11

Haziran-Kasım 2021 Döneminde Atılan Tweetlerin İçeriklerinde En Çok Kullanılan Kelimelere Göre Sayısı

Haziran-Kasım 2021 döneminde takipçilerden en çok beğeni alan ilk on tweete baktığımızda (Tablo 4), yine görsel malzeme kullanımının ve kurumsal etkinliklerin takipçiler tarafından beğeni düzeyine olumlu etki yaptığını söylemek mümkündür. Bunun dışında ortak acılar, anılar içeren tweetlerin ve iç siyaset kategorisindeki barış ve birleşik Kıbrıs temalı tweetlerin beğenilerinin fazla olduğu görülmektedir. İki dönemi karşılaştığımızda hareketin temel amaçlarının takipçiler tarafından da paylaşıldığı ve Kıbrıslılık kimliği çerçevesinde ortak bir dil geliştirilebildiği söylenebilir.

Tablo 4
Haziran-Kasım 2021 Döneminde En Çok Beğeni Alan İlk On Tweet

Tweet Tarihi	Dili	Görsel/İşitsel Mlz.	Tweet İçeriği	Beğeni	Retweet	Kategori	Alt-Kategori
04.06.2021	Rumca	video	birçok	98	32	kurumsal	etkinlik
20.07.2021	Rumca/ Türkçe	fotoğraf	Acıların bayramı olmaz	78 (30)	14	iç siyaset	anma
10.08.2021	İngilizce	fotoğraf	Barış umutlarından asla vazgeçme. Bu tweet 31.700+ beğeniye ve 4.000'den fazla retweet'e sahip.	91 (44)	9	iç siyaset	barış
08.10.2021	İngilizce	yok	#Deryneia geçiş noktasını kullanan Kıbrıslı Türklerin Kıbrıslı Rum yetkililer tarafından kötü muamele gördüğüne dair haberler duyuyoruz. Kıbrıs Cumhuriyeti'ni her gün yaşanan bu sistematik suistimali incelemeye çağırıyoruz	53 (19)	16	iç siyaset	geçişler
19.10.2021	İngilizce	Fotoğraf	Bay Tatar için zamanında hatırlatma	109 (41)	21	iç siyaset	Kıbrıslı Türk lideri
04.11.2021	İngilizce	İngilizce tweet	Bak, duvar yok, barikat yok!	93 (42)	21	iç siyaset	birleşik Kıbrıs
12.11.2021	İngilizce	fotoğraf (etkinlik)	UniteCyprusNow, Bu Ülke Bizim Platformu'nun kuzey Lefkoşa'da düzenlediği yürüyüşe destek veriyor. Tüm Kıbrıslıları dayanışma göstermeye ve BİRLİKTE daha iyi bir gelecek için umut mesajı vermeye çağırıyoruz. Ülkemizin sahibi olduğumuzu ilan etmek için Cumartesi öğleden sonra İnönü Meydanı'nda bize katılın	55 (22)	14	bilgilendirme	etkinlik
13.11.2021	İngilizce	fotoğraf (gösteri)	Bu memleket bizim	101 (23)	17	kurumsal	etkinlik
13.11.2021	İngilizce	fotoğraf (gösteri)	protestolar başlamak üzere. Bu memleket bizim	61 (18)	11	kurumsal	etkinlik
15.11.2021	İngilizce/ Rumca/ Türkçe	fotoğraf	Bu adada iki devleti asla kutlamayacağız ve kabul etmeyeceğiz. Bir Kıbrıs.	92 (25)	20	iç siyaset	birleşik Kıbrıs

Sonuç

“UniteCyprusNow” hareketinin incelenen dönemler içerisinde hesabını aktif bir şekilde kullandığı gözlemlenmiştir. Hesabın hareketin ilk kurulduğu dönem olan Aralık 2017-Mayıs 2018 tarihleri arasında gerek tweet sayısı, gerek görsel/işitsel malzeme gerekse eylem ve mesajlar açısından Haziran-Kasım 2021 dönemine göre daha fazla sayıda ve zengin içerikli mesajlar içerdiği görülmektedir. Dolayısıyla, hareketin ilk dönemlerdeki aktivizminin ve kamuoyu oluşturma/örgütlenme gücünün zamanla azaldığı söylenebilir. Hareketin web sayfasında belirlenen misyon, vizyon ve ilkeleri ile incelenen her iki dönemde de tweet içeriklerinin uyumlu olduğu ve ortak bir dil geliştirdiği görülmektedir. Bu ortak dilin Kıbrıslılık kimliği etrafında biçimlendiği yine ortaya çıkan bulgular arasındadır. Özellikle tweet içeriklerindeki anma/özür konularının Kıbrıslılık kimliği içinde her iki toplumda ortak anlatı temaları oluşturduğu görülmektedir. Ancak, hareketin internet sayfasında amaçladığının aksine siyasi aktörleri toplumlararası diyalog ve eylem biçimleri ile etkileme gücüne ilişkin herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

Tweetlerde genel olarak kullanılan dilin İngilizce olması ise toplumları -eski bir İngiliz sömürgesi olması hasebiyle- ortak olarak bilinen bir dil etrafında birleştirmek ile birlikte, bu tercihin bazı sakıncalar içerdiği de vurgulanmalıdır. Zira, İngilizce, sadece İngilizce bilen belli bir kesime hitap ederek hareketin örgütlenme, etkin olma ve kamuoyu oluşturma gücünü kitlelere yayma konusundaki rolünü azaltmaktadır.

Sonuç olarak, dijital bir sivil toplum hareketi olarak ortaya çıkan ve sosyal medya kullanımını oldukça etkin bir şekilde gerçekleştiren “UniteCyprusNow” hareketi Kıbrıs’ta toplumlararası diyalogun artırılmasında önemli bir sivil toplum girişimi olarak değerlendirilmekle birlikte, sosyal medya yolu ile örgütlenen diğer sivil toplum hareketlerinde olduğu gibi zaman içerisinde etki düzeyi azalmaya başlamıştır. Ancak yine de, Kıbrıslılık kimliğine yapılan vurgu, ortak anı, acılar ve birleşik Kıbrıs’a olan inanç ile birlikte toplumlararası diyalogun artırılmasında hareketin istikrarlı bir role sahip olduğu da dikkate alınarak sosyal medyanın bu anlamda toplumlararası diyaloga katkı yaptığı söylenebilmektedir.

Bu çalışma, bir dijital aktivizm örneği üzerinden Kıbrıs’ta toplumlararası diyalogu hedefleyen sivil örgütlenme ve hareketlerin hangi alanlarda söz konusu diyalog çabalarına katkı yaptığını ve toplumlar/siyasi aktörler üzerindeki etkinliğini ölçmeye çalışarak literatürdeki önemli bir eksikliği gidermeyi amaçlamıştır. Ancak elbette ki Kıbrıs’taki toplumlararası sivil toplum

hareketleri sadece dijital bir platformdaki sivil örgütlenmeden çok daha çeşitli ve tarihsel olarak köklü bir geçmişe sahiptir. Kıbrıs'taki diğer sivil toplum hareketlerinin de etkinlik ve kurumsal kimliklerinin farklı analiz teknikleri ile incelenmesi ve sosyal medyanın etkin kullanımı yolu ile nasıl daha kitlesel bir etkiye sahip olabileceklerinin araştırılması sosyal medya-sivil toplum ilişkisinin kuvvetlenmesini sağlayacak adımlardan olacaktır.

KAYNAKÇA

- Abdülmecid, Muhammed (2020). Sivil Toplum Örgütlerinin Sosyal Medya Kullanımı: World Uyghur Congress Facebook Sayfası Örneği, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Adamides, Constantinos (2020). Securitization and Desecuritization Processes in Protracted Conflicts: The Case of Cyprus, Cham: Palgrave Macmillan.
- Akbıyık, Nihat ve Musa Öztürk (2010). “Sivil Toplum ve Sosyal Medya Perspektifinde “Arap Baharı” ve “Wall Street”i İşgal Et” Eylemleri”, DSpace@İnönü, <http://abakus.inonu.edu.tr/xmlui/handle/11616/12132>, 2010: s.1003-1027 (Erişim Tarihi: 02.03.2022).
- Alpar, Saadet (2005). Kıbrıs'ta Sivil Toplum ve Sivil Toplum Kuruluşları, Ankara Üniversitesi, Ankara: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Ayberk, İbrahim, Sait Akşit ve Ali Dayıoğlu (2019). “Bir *De Facto* Devlet Olarak Kuzey Kıbrıs'ta Sivil Toplum: Toplumsal Tepki, Kıbrıs Türk Sendikaları ve Türkiye'yle İlişkiler”, Uluslararası İlişkiler, Cilt 16, Sayı 64, 2019: 127-144.
- Babacan, Mehmet Emin (2014). “Sosyal Medya Sonrası Yeni Toplumsal Hareketler”, Birey ve Toplum, Bahar 2014, Cilt 4, Sayı 7: 135-160.
- Bozkanat, Esra (2020). “Sivil Toplum Kuruluşlarının Sosyal Medyada İlişki Kurma ve İletişim Stratejileri: Yeşilay Türkiye Facebook Sayfası Örneği”, Erciyes İletişim Dergisi, Ocak/January 2020 Cilt/Volume 7, Sayı/Number 1: 149-168.
- Cılızoğlu, Gamze Yetkin ve Aysel Çetinkaya (2017). “Toplumsal Yarar Amaçlı Örgütlerin Yeni Medya Aracılığıyla Baskı Grubu Olma Süreci”, Global Media Journal TR Edition, 8(15), Güz/Fall 2017: 259-276.
- CIVICUS (2010). An Assessment of Civil Society in Cyprus: A Map For the Future-2011, Cyprus: CIVICUS.
- Çağlayan, Pınar (2014). Kıbrıslı Olamamak: Kıbrıs'taki Milliyetçiliklerin İdeolojik Kökenleri Üzerine Bir Analiz, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Çuhadar, Esra and Andreas Kotelis (2009). “Cyprus: A Divided Civil Society in Stalemate” In T. Paffenholz (ed.), Civil Society and Peacebuilding: A Critical Approach. Boulder, CO: Lynne Rienner Publishers: 181-206.

- Dumlu, Harun (2018). “Siyasal İletişim Süreci Olarak Cumhurbaşkanı Adaylarının Twitter Hesaplarının İçerik Çözümlemesi: 24 Haziran 2018 Seçimleri”, *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı:2, Aralık 2018: 200-211.
- Engiz, Sezen (2013). *Türkiye’de Sivil Toplum Örgütlerinin Yeni Faaliyet Alanı Olarak Sosyal Medya*, Marmara Üniversitesi, İstanbul: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Erkem, Pınar (2017). “Civil Society in Conflict Regulation: Cyprus Case” *Humanitas*, 5(9): 193-201.
- Gençer, Yeliz (2015). “Social Media Networks Organization: Reflections of The Social Transformation of Digital Activism, E-journal of Intermedia, <http://intermedia.ticaret.edu.tr/index.php/intermedia/article/view/41/37>, Fall 2(2): 505-522, (Erişim Tarihi: 10.02.2022).
- Gillespie, Norman, Vasiliki Georgiou ve Sevinç İnsay (2013). “Civil Society and Trust Building in Cyprus”, *Development in Practice*, 23:8: 1078-1083.
- Jarraud, Nicolas, Christopher Louise ve Giorgos Filippou (2013). “The Cypriot Civil Society Movement: A Legitimate Player in The Peace Process?”, *Journal of Peacebuilding & Development*, Vol.8 No. 1: 45-59.
- L. George, Alexander (2003). “İçerik Çözümlemesinde Nicel ve Nitel Yaklaşımlar”, *İletişim Araştırmalarında İçerik Çözümlemesi*, Murat Sadullah Çebi (Der.), Ankara: Alternatif Yayınları: 9-47.
- Onat, Ferah (2010). “Bir Halkla İlişkiler Uygulama Alanı Olarak Sosyal Medya Kullanımı: Sivil Toplum Örgütleri Üzerine Bir İnceleme”, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, Güz 2010, Sayı:31: 103-121.
- Öze, Nuran ve Filiz Soyer (2021). “Sosyal Ağlarda Kimliğin Sosyo-Kültürel İnşasında Sivil Toplum Kuruluşları: Kuzey Kıbrıs Alevi Dernekleri”, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, Bahar 2021, sayı 97: 47-66.
- Saatçioğlu, Ezgi (2017). “Sivil Toplum Örgütlerinin Sosyal Medya Kullanımları: *Greenpeace Türkiye* Facebook Sayfası Örneği”, *Selçuk İletişim*, 2017, 10 (1): 158-187.
- Sayılganoğlu, Sadık (2018). “Kurumsal İletişim Bağlamında Belediyelerde Kurumsal Twitter Hesabı Kullanımı”, *ÇOMÜ Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi* 3 (2): 389-406.
- Sobacı, Mehmet Zahit ve Özer Köseoğlu (2016). “Ombudsman ve Sosyal Medya: Kamu Denetçiliği Kurumu’nun Twitter Kullanımına İlişkin Ampirik Bir Analiz”, *SBF Dergisi*, Cilt 71, No. 1, 2016: 103-124.
- Topak, Suat Tayfun (2014). “Sivil Toplum Kuruluşları ve “Sosyal Medya Bağlamında Renkli Devrimler ve Arap Baharı Süreçlerinin Karşılaştırmalı Analizi”, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, Aralık 2014, 9(3): 233-254.
- Topbaş, Hasan ve Ayhan Doğan (2016). “Toplumsalın Yeni Agorası Olarak Sosyal Medya: Eleştirel Yaklaşım”, *e-gifder*, cilt/Volume:4, Sayı/Number:1, Mart 2016: s.124-148.

Türk, Gül Dilek (2013). “Demokrasinin Dördüncü Kuvveti Yeni Medya Teknolojileri”, İnet-Tr’13, XVIII. Türkiye’de İnternet Konferansı, 9-11 Aralık 2013, İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Vasilara, Marina ve Goteleenne Piaton (2007). “The Role of Civil Society in Cyprus”, The Cyprus Review Vol. 19:2 Fall 2007: s.107-121.

UCN, “About UCN”, UniteCyprusNow, <https://unitecyprusnow.org/about-unite-cyprus-now>, (Erişim tarihi: 02.05.2022).

UCN, “Our Vision&Mision”, UniteCyprusNow, <https://unitecyprusnow.org/about-unite-cyprus-now/our-vision-mission>, (Erişim tarihi: 02.05.2022).

UCN, “Our History”, UniteCyprusNow, <https://unitecyprusnow.org/about-unite-cyprus-now/our-vision-mission>, (Erişim tarihi: 02.05.2022).